

Toespitsing BOB proces gemeenteraad Almelo

Plan van aanpak

19 juni 2020

Inhoudsopgave

1. Inleiding toespitsing BOB proces	Pagina 2
2. Uitwerking toegespitste uitwerking BOB proces	Pagina 3
3. Uitwerking beeldvormende en oordeelsvormende fases	Pagina 5
4. Uitwerking besluitvormende fase	Pagina 6
5. Bijlage	
- woordvoerdersoverzicht	

1. Inleiding toespitsing BOB proces

Aanleiding

Het besluitvormingsproces in Almelo gaat uit van het BOB model (beeldvormend, oordeelsvormend, besluitvormend). Voor zowel raadsleden, collegeleden, inwoners en de ambtelijke organisatie kan deze werkwijze beter tot zijn recht komen. Daarmee wordt ook tegemoet gekomen aan suggesties over hoe het anders kan en signalen van ongemak over bijeenkomsten. Het proces kan inzichtelijker zodat iedereen beter weet waar de raad zich bevindt in het besluitvormingsproces. Hierbij heeft de raad profijt van het betrokken zijn in het begin van besluitvormingsprocessen. De raad kan dan beter sturen en de eigen agenda bepalen. Tevens is de stad gebaat bij interactie tussen de raad en de stad, vooral in het begin van het proces, de beeldvormende fase. Hierdoor komen zowel de inbreng van de samenleving als het debat in de raad beter tot hun recht.

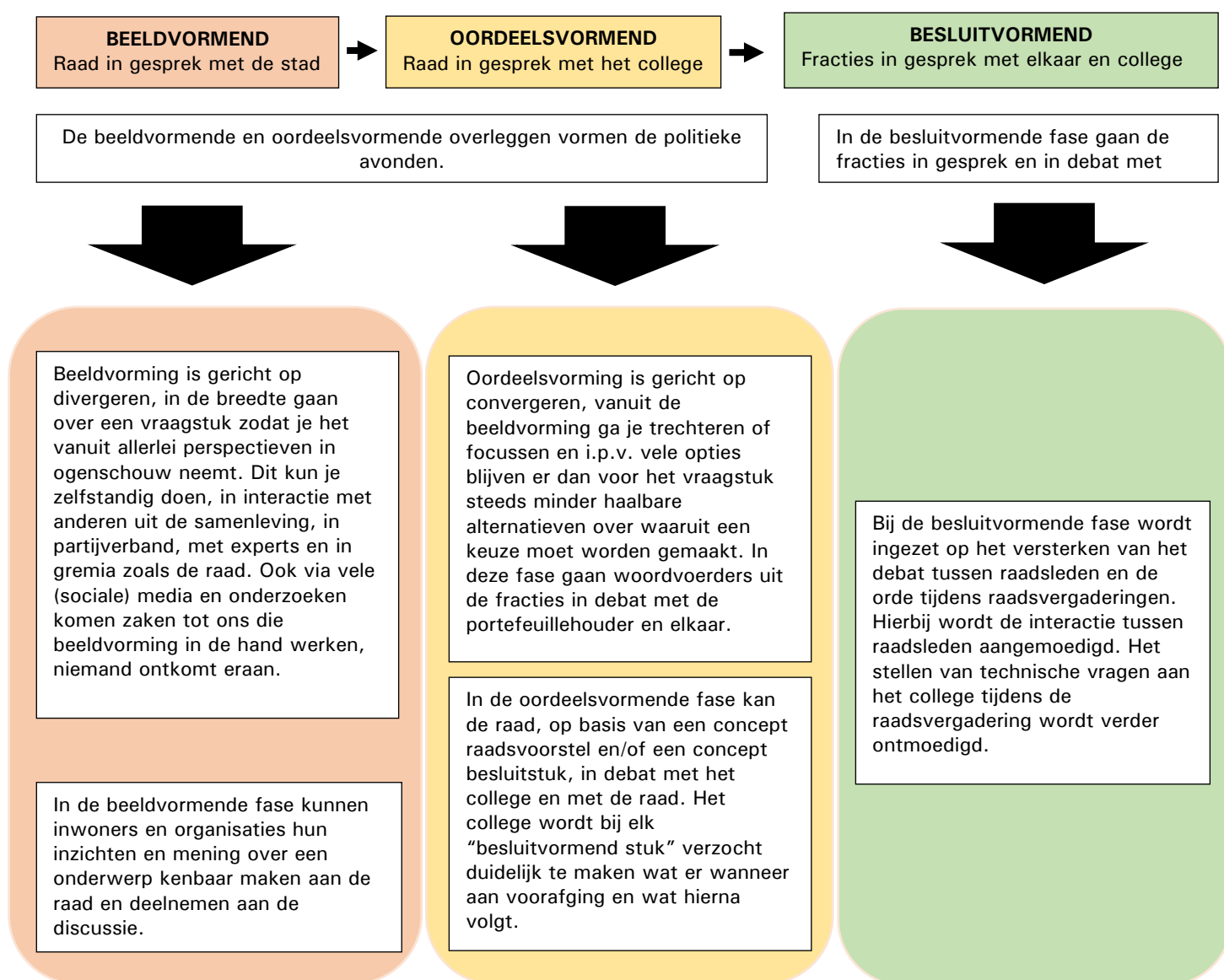
Het presidium heeft zich daarom gebogen over de wijze waarop het besluitvormingsproces kan worden verbeterd, met als doel om raadsleden eerder en beter in positie te brengen binnen een ordentelijk bestuurlijk proces. Vanuit deze gedachte wordt het BOB proces meer doelgericht vormgegeven. Er wordt toegewerkt naar een meer inzichtelijk besluitvormingsproces voor besluitvormende vraagstukken aan de raad, onder andere door de verschillende fasen vooraf inzichtelijk te maken voor zowel raadsleden als inwoners en organisaties. Daar horen veranderingen bij. In dit concept plan van aanpak is de toegespitste werkwijze in kaart gebracht. Met bepaalde onderdelen wordt in meer of mindere mate al mee gewerkt. Een deel van de veranderingen kan direct worden toegepast. Een ander deel vraagt eerst om gedegen voorbereiding. Eventuele veranderingen die na de proefperiode goed blijken te werken, worden indien nodig aangepast in de verordening. Met de toegespitste werkwijze wordt eerst gewerkt voor een proefperiode van een jaar. Elke 3 maanden wordt geëvalueerd met de fracties. Veranderingen die niet het gewenste effect hebben en ook niet met een aanpassing gaan krijgen, worden beëindigd. Veranderingen die goed werken of meer tijd nodig hebben, daar wordt mee doorgegaan.

Voorwaarden

Een voorwaarde om het besluitvormingsproces voor zowel raadsleden als inwoners overzichtelijker te maken, is een **procesomschrijving** van de besluitvorming per vraagstuk. Om deze procesomschrijving te kunnen maken is een **strategische agenda** vereist vanuit het college van B&W. Net als nu, is er blijvend aandacht voor de **ontwikkeling van de raad** en specifiek voor het nader ontwikkelen van de gevraagde vaardigheden binnen dit proces. Natuurlijk houden raadsleden de mogelijkheid om eigen of andere trainingsbehoeften onder de aandacht te brengen. Ontwikkeling en aanpassing blijven ook belangrijke aandachtspunten voor het presidium en het college. De overige voorwaarden en de gevolgen voor de organisatie komen in de uitwerking terug en zullen in nauwe samenwerking moeten plaatsvinden.

2. Uitwerking toegespitste werkwijze BOB proces

Het onderscheid tussen beeldvormend, oordeelsvormend en besluitvormend staat hieronder schematisch weergegeven. Interactie met en in de stad wordt nadrukkelijk gefaciliteerd in de beeldvormende fase van een proces. In de oordeelsvormende fase gaan de woordvoerders met elkaar en het college in gesprek op basis van een conceptstuk. De verwachting is dat de raad in het toegespitste BOB proces uit kan met één besluitvormende raadsvergadering per maand, door meer aandacht en ruimte voor de fases die daaraan voorafgaan te besteden. Door dit vergaderschema komt er in de vierde week ruimte voor overige zaken. Om het toegespitste BOB proces goed te kunnen faciliteren komt de strategische agenda van het college van B&W beschikbaar voor de raad. Daarnaast blijft er, net als nu, aandacht voor de ontwikkeling van de raad en de trainingsbehoeften die leven onder raadsleden, dit kan bijvoorbeeld in de vierde week.

Figuur 2.1

De beeld- en oordeelsvormende fases kunnen (net als nu) uit meerdere politieke avonden bestaan en er kunnen verschillende onderwerpen per avond, en parallel aan elkaar, plaatsvinden. Bij een parallelle bespreking wordt zoals nu, rekening gehouden met het onderwerp en kunnen alle fracties een raadsvolger inzetten. In figuur 2.2 is een maandcyclus schematisch weergegeven.

Maandvoorbeeld		
Week	Tijdstip (uur)	Dinsdag
1	19:15 – 19:30	Spreekrecht
	19:30 – 23:00	Optie voor beeldvormende bijeenkomst(en)
2	19:00 – 23:00	Oordeelsvormend programma beraden
3	19:30 – 23:00	Raadsvergadering (de gewenste veranderingen t.a.v. de raadsvergaderingen staan beschreven vanaf pagina 5)
4	Vanaf 19:30	Overig (Kan gebruikt worden voor raadzaken zoals een raadsactiviteit, werkbezoek, scholing of uitloop raadsvergadering)

Figuur 2.2

3. Uitwerking beeldvormende en oordeelsvormende fase

Beeldvormende fase

Tijdens beeldvormende bijeenkomsten kunnen (alle) raadsleden, raadsvolgers, genodigden en geïnteresseerden het woord voeren. De werkvorm is vrij. In deze fase worden bezoeken op relevante locaties door de raad nadrukkelijk aangemoedigd. Als de beeldvormende bijeenkomst plaatsvindt in de raadzaal in het stadhuis, nemen de raadsleden en raadsvolgers plaats in de spreekkringen. Belangstellenden en geïnteresseerden op de publieke tribune. Dit geeft enerzijds duidelijkheid en anderzijds is de drempel om plaats te nemen op de publieke tribune in de raadzaal voor belangstellenden vaak lager. In andere ruimtes in het stadhuis of op locatie kan net als nu een heel andere werkvorm worden ingezet. Net als nu, kunnen inwoners tevens via digitale kanalen inzichten kenbaar maken en in het geval van een (semi) digitale vergadering digitaal deelnemen. Aangeleverde stukken t.b.v. een politiek beraad worden (altijd) door de griffie bij het betreffende politieke beraad geplaatst. Afhankelijk van de tijdsduur kunnen er maximaal 6 beeldvormende bijeenkomsten plaatsvinden op 1 avond. Net als nu, kunnen fracties een raadsvolger inzetten voor de parallelle bijeenkomsten en zijn belangstellenden veelal uitgenodigd om mee te praten. De beeldvormende bijeenkomsten blijven openbaar en worden, indien deze plaatsnemen in het stadhuis, live uitgezonden en opgenomen.

Het betrekken van inwoners en organisaties in de beeldvormende fase, dus aan het begin van een proces / behandeling van een vraagstuk, schept duidelijkheid over wanneer in het proces inwoners, belangstellenden en organisaties invloed kunnen hebben op de besluitvorming.

Oordeelsvormende fase

Oordeelsvormende politieke avonden worden ingericht in (programma) beraden waarbij alleen woordvoerders van de fracties aan het woord komen en de betrokken portefeuillehouder. De fracties geven zelf voorafgaand aan een proces/onderwerp aan wie de betreffende woordvoerder op het onderwerp is. Dit kan tevens de officiële raadsvolger van de fractie zijn. Indien nodig / gewenst kan er tussentijds door de fractie worden gewisseld van woordvoerder. Het overzicht met door de fracties aangegeven woordvoerder(s) wordt actueel gehouden om elkaar te kunnen treffen op onderwerpen. Het oordeelsvormende beraad vindt bij voorkeur plaats in zaal Stad&Ambt die verder geschikt wordt gemaakt (qua faciliteiten en techniek) voor laagdrempelige interactie en de uitwisseling van standpunten en vragen. Voor een oordeelsvormend beraad is een onderliggend stuk vereist en geformuleerde vragen vanuit het college ter bespreking. Het beraad kan een advies afgeven over de behandeling van het stuk in de raadsvergadering (zoals advies hamerstuk). De oordeelsvormende bijeenkomsten blijven net als nu openbaar en worden live uitgezonden en opgenomen. Publiek blijft tevens als toehoorder van harte welkom bij deze bijeenkomsten.

Deze programma beraden, bevorderen de verbinding tussen raadsleden onderling en met de portefeuillehouder. Dankzij de voorbereiding met specifieke onderlegger, zoals concept raadsvoorstel, bevordert dit een effectievere oordeelsvormende fase. Bovendien werkt dit een effectief debat in de hand, doordat er een verdiepingsslag kan worden gemaakt op basis van het uitwisselen van standpunten en argumenten in een meer laagdrempelige setting. In onderstaand schema zijn de beeld- en oordeelsvormende bijeenkomsten verwerkt in een maandvoorbeeld:

Maandvoorbeeld			
Week	Tijdstip (uur)	Dinsdag	
1	19:15 – 19:30	Spreekrecht	
	19:30 – 23:00	Optie voor beeldvormende bijeenkomst	Optie voor beeldvormende bijeenkomst
		Optie voor beeldvormende bijeenkomst	Optie voor beeldvormende bijeenkomst
		Optie voor beeldvormende bijeenkomst	Optie voor beeldvormende bijeenkomst
2	19:00 – 21:00	Programma beraad A (oordeelsvormend)	Programma beraad B (oordeelsvormend)
	21:00 – 23:00	Programma beraad C (oordeelsvormend)	Programma beraad D (oordeelsvormend)
3	19:30	Raadsvergadering (de gewenste veranderingen t.a.v. de raadsvergaderingen staan beschreven vanaf pagina 5)	
4	Vanaf 19:30	Overig (Kan gebruikt worden voor raadszaken zoals een raadsactiviteit, werkbezoek, scholing of uitloop raadsvergadering)	

4. Uitwerking besluitvormende fase

Besluitvormende fase

De besluitvormende fase wordt benut om het debat tussen raadsleden en de orde tijdens raadsvergaderingen te versterken. Hierbij wordt met name de interactie, het debat, tussen raadsleden aangemoedigd. Het stellen van technische vragen aan het college tijdens de raadsvergadering wordt ontmoedigd.

Er zijn een aantal aandachtspunten t.a.v. deze fase. Een aantal daarvan is (enkel) het toepassen zoals al staat verwoord in het Reglement van Orde. Een aantal aandachtspunten vragen om een verandering van de huidige werkwijze. Er zijn ook aspecten die onveranderd blijven. Zo blijft het spreekrecht voor inwoners tijdens de raadsvergadering bestaan.

De aandachtspunten/veranderingen in de besluitvormende fase zijn zowel ter bevordering van de orde als het debat:

- De raad vindt het belangrijk **gastvrij** te zijn tijdens vergaderingen van de raad in het stadhuis. Daarom vinden raadsleden het wenselijk om 1 lijn te trekken wat betreft het nuttigen van drank- en etenswaren: wat voor de raad geldt, geldt ook voor publiek. Koffie, thee en water in de raadzaal maar er wordt geen voedsel gegeten in de raadzaal. De faciliteiten zijn hier nu echter onvoldoende voor het publiek op ingericht waardoor er vaak rommel en viezigheid achterblijft op de publieke tribune. Het presidium gaat in gesprek met facilitaire zaken om de faciliteiten zoals gewenst aan te passen.
- Het **vragenhalftuur** wordt efficiënter ingezet. Raadsleden blijven in hun schriftelijke bijdrage vrij in de (kwantitatieve) bewoording van de context, inleiding en de vragen. De volledige toelichting wordt in lbabs gepubliceerd en daar kan een ieder kennis van nemen. Bij de mondelinge toelichting tijdens de raadsvergadering wordt de inleiding samengevat in circa 100 woorden en vervolgens worden de vragen gesteld. Net als nu krijgt de indiener de gelegenheid vervolg vragen te stellen. Andere raadsleden mogen geen vervolg vragen stellen. In uitzonderlijke situaties kan de voorzitter een vervolg vraag door een ander raadslid toestaan.
- Er wordt een **schorsing** ingelast tijdens de raadsvergadering. Hiermee wordt een moment gecreëerd voor zowel raadsleden als de voorzitter en de griffier om gelijktijdig een pauze te nemen.
- Raadsleden kunnen aan het einde van de eerste termijn **interrupties** plaatsen. Tijdens de tweede termijn mag op elk moment een interruptie worden geplaatst. Daarnaast wordt het gebruik van inleidingen voor een interruptie sterk ontmoedigd om het debat te verlevendigen door korte en krachtige interrupties.

Of

Er geldt voor zowel de eerste als de tweede termijn een maximum aantal interrupties dat mag worden geplaatst. Daarnaast wordt het gebruik van inleidingen voor een interruptie sterk ontmoedigd om het debat te verlevendigen door korte en krachtige interrupties.

Ter bevordering van deze werkwijze wordt de tafel met de 3 interruptiemicrofoons vervangen in een lagere wand met nog 2 interruptiemicrofoons waar (alleen) een iPad op kan staan. Dit bevordert het maken van korte en krachtige interrupties, ook tussen raadsleden onderling die bij de interruptiemicrofoon staan. Door het interruptiemeubel te verlagen ontstaat een betere zichtlijn.

- Nieuwe **technische** toepassingen in de raadzaal om de voorzitter beter te faciliteren in het voorkomen van herhaling en het reduceren van technische vragen.
- Raadsleden melden opmerkingen over de **notulen** voorafgaand aan de griffier en voorzitter van de raad (RvO).
- Over de **ingekomen stukken** stelt de raad (alleen) de voorgestelde afdoening vast (RvO). Evenals bij de notulen wordt voorgesteld om eventuele inhoudelijke reacties n.a.v. de lijst ingekomen stukken te melden bij de griffier en de voorzitter van de raad. De tijd voor inhoudelijke reacties n.a.v. de lijst ingekomen stukken aan de raad wordt hierdoor beperkt.
- **Punt van orde** gaat via de interruptie microfoon (RvO).
- Het college kan in het geval van technisch / redactionele omissies of bestuurlijke ontwikkelingen het presidium voorleggen om een **raadsvoorstel** van de concept raadsagenda te halen tenzij er politieke ontwikkelingen zijn, zoals een amendement. Dit is t.b.v. de kwaliteit van geagendeerde raadsvoorstellen en het bevorderen van het debat in het openbaar.